

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут природокористування та
гуманітарних наук
Кафедра філософії і суспільних наук

РОБОЧА ПРОГРАМА
ОК 16 Етика та естетика

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

(підпис)

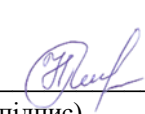
Шаkun Н.В.
(прізвище та ініціали)

«01» вересня 2025 р.

Розробник (-и): Мельник О.Є., доцент, к.філос.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання) (підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри філософії і суспільних наук
(назва кафедри)

Протокол від «01» вересня 2025 р. № 8

Узгоджено з гарантом освітньої програми: Шаkun Н.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	1 рік навчання / 2 семестр ОПП «Аналітика суспільно-політичних процесів», першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Викладач (-і)	Мельник Ольга Євгенівна, доцент кафедри філософії і суспільних наук, к.філос.н.
Профайл викладача (-ів)	https://dfss.stu.cn.ua/kafedra/komanda/
Контакти викладача	o.melnik@stu.cn.ua

2. Анотація курсу. Курс «Етика та естетика» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про моральні засади людської поведінки та принципи естетичного осмислення світу. У межах навчання студенти досліджують ключові етичні концепції, категорії добра і зла, свободи, відповідальності й справедливості, а також аналізують природу прекрасного, піднесеного, комічного та потворного в культурі. Особлива увага приділяється взаємозв'язку етичних норм і естетичних ідеалів у суспільному житті, мистецтві, міжособистісній взаємодії та професійній діяльності. Курс сприяє розвитку критичного мислення, навичок морального вибору, уміння оцінювати культурні явища та усвідомлено формувати власні ціннісні орієнтири.

У результаті опанування курсу студенти отримують: системне уявлення про етичні та естетичні категорії, їх походження, зміст і роль у культурному та соціальному розвитку; знання провідних етичних концепцій і моделей морального вибору, уміння застосовувати їх у реальних життєвих ситуаціях; розуміння природи естетичного досвіду, критеріїв оцінювання мистецьких творів та механізмів формування естетичних уподобань; навички критичного та ціннісного мислення, здатність аргументовано оцінювати соціальні, культурні й мистецькі явища; компетентності у сфері міжособистісної комунікації, побудованої на засадах етики, толерантності, відповідальності й взаємоповаги; уміння інтегрувати етичні та естетичні підходи у професійну діяльність, особистісний розвиток та вирішення практичних завдань.

Дисципліна складається з двох модулів: Етика. Естетика.

3. Мета та завдання курсу. Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти цілісного світогляду, заснованого на усвідомленні етичних норм і естетичних цінностей, розвитку здатності до морального вибору, критичного осмислення культурних явищ та формування власної системи цінностей. Курс покликаний сприяти вихованню відповідальної, гуманістично орієнтованої особистості, здатної застосовувати етичні та естетичні принципи у професійній діяльності, соціальній взаємодії та повсякденному житті.

Основні завдання вивчення дисципліни: сформувати розуміння природи моральних норм, етичних концепцій і принципів оцінювання людської поведінки; розкрити сутність естетичного досвіду, критерії сприйняття й аналізу мистецьких творів; показати взаємозв'язок етичних і естетичних цінностей у культурі та суспільному житті. Курс також має на меті сприяти розвитку критичного мислення, уміння аргументовано висловлювати власну позицію, оцінювати культурні явища та застосовувати етичні й естетичні підходи в особистісному й професійному становленні.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має набути або розширити загальні (ЗК) та спеціальні (СК) компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12. Здатність діяти на підставі етичних міркувань (мотивів).

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК1. Усвідомлення сенсу філософії, її дисциплінарного розмаїття та місця в системі культури.

СК2. Здатність виокремлювати специфіку філософського знання та змістові відмінності філософії від інших форм мислення.

СК11. Здатність застосовувати в професійній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання.

4. Результати навчання. Здобувач має досягти або вдосконалити програмні результати навчання (ПРН) передбачені освітньою програмою:

ПРН1. Розуміти сенс філософії, її місце в системі культури.

ПРН8. Мати обізнаність у головних філософських методах і підходах, розуміти етико-практичну значущість філософського знання.

ПРН16. Вміти застосовувати загальногуманітарні та філософські знання в різних сферах життєдіяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни ЗВО повинен **знати**:

- зміст основних етичних та естетичних категорій;
- характеристику вчень видатних мислителів світової та української естетичної та етичної думки;
- сучасні тенденції моральної свідомості;
- етикетні вимоги до поведінки;
- вимоги до хорошого смаку та естетичної культури;
- місце етичної та естетичної проблематики як в соціальному житті, так і в житті окремої людини;
- усвідомлювати основні форми та завдання як морального, так і естетичного виховання.

ЗВО повинен **вміти**:

- формувати толерантне, неупереджене ставлення до інших людей та народів, утвердження ідеалів гуманізму у майбутніх фахівців у сфері управління персоналом, здатність співвідносити свою поведінку з інтересами інших людей;
- оперувати основними категоріями та поняттями етики для пояснення та аналізу моральних ситуацій;
- використовувати знання з етики для обґрунтування своєї гуманістичної позиції, мотивації власних дій та вчинків – як особистості, громадянина, висококваліфікованого спеціаліста з економіки праці;
- поєднувати загальнолюдські моральні цінності з етнокультурними та індивідуальними, дбати про свій моральний стан як громадянина України;
- працювати над моральним та естетичним самовдосконаленням та саморозвитком власної особистості.

5. Пререквізити. Передумовою для вивчення дисципліни є базові знання з дисциплін «Релігієзнавство», «Філософія Давнього світу».

6. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
Семінарські (практичні) заняття	14
Самостійна робота	60
Всього кредитів (годин)	3 (90 годин)

Форма проведення занять – лекційні, семінарські (практичні), самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів.

7. Тематика курсу.

Змістовий модуль 1. Етика

Тема 1. Вступ до етики

Етика як наука: предмет, об'єкт і методи етичного пізнання. Мораль як форма суспільної свідомості та регулятор людської поведінки. Структура моралі: норми, принципи, цінності, ідеали. Основні етичні категорії: добро і зло, обов'язок, совість, честь, гідність, відповідальність. Функції етики в суспільстві. Походження моралі та її роль у розвитку особистості й суспільства. Моральна культура особистості та шляхи її формування.

Тема 2. Основні етапи розвитку етичної думки

Етика Давнього Сходу (Конфуцій, буддизм). Антична етика: Сократ, Платон, Аристотель, стоїки, епікурейці. Християнська етика: Августин, Фома Аквінський. Етика Нового часу: Спіноза,

Гоббс, Кант. Утилітаризм (Бентам, Мілль), інтуїтивізм, позитивізм. Етика XX ст.: феноменологія, екзистенціалізм, прагматизм. Постмодерна та комунікативна етика (Габермас, Левінас).

Тема 3. Нормативна етика

Деонтологія. Консеквенціалізм. Етика чеснот. Когнітивізм та некогнітивізм у моральних судженнях. Проблема свободи волі й моральної відповідальності.

Тема 4. Прикладна і професійна етика

Біоетика та етичні проблеми життя і смерті. Етика науки й відповідальність інтелектуала. Інформаційна етика та цифрові дилеми. Етика політики й суспільного діалогу. Професійна етика філософа: академічна доброчесність.

Змістовий модуль 2. Естетика

Тема 5. Естетика як наука

Предмет естетики. Походження і сенс терміна «естетика» (Баумгартен). Взаємозв'язком естетики із філософією, мистецтвознавством, психологією, культурологією та соціологією мистецтва.

Поняття естетичного досвіду, механізми сприйняття й переживання прекрасного, піднесеного, трагічного, комічного та потворного. Категорії естетики та їх роль у формуванні естетичних смаків і ціннісних орієнтацій особистості. Структура естетичного свідомості, функції естетики в культурі, її історичний розвиток та сучасні напрями досліджень.

Наукові методам естетики: порівняльно-історичний аналіз, феноменологічний підхід, герменевтика, структурно-семіотичні дослідження мистецтва.

Тема 6. Класична і некласична парадигма естетики

Зародження естетичних ідей в давньогрецькій філософії та культурі (Платон, Аристотель). Поняття «мімезис», «катарсис», «калокагатія». Ф.Ніцше про «аполонійський» та «діонісійський» мотиви античного мистецтва.

«Фаустівська душа» західноєвропейського мистецтва: від середньовіччя до кінця XIX ст. Образ і мотив Фауста в реалістичному і романтичному мистецтві. Естетика імпресіонізму, символізму, декадансу. Основні риси «Левекюнівської душі»: трансгресивність, ексцентризм, іронічна діалектика сакрального. Фауст і Левекюн: класичне і некласичне мистецтво. Основні поняття некласичної естетики: мультикультуралізм, полістилізм, текст, поліперспективність образу, симулякр, «смерть автора», «задзеркалля» мистецтва.

Тема 7. Сутність і структура естетичного відношення

«Естетичне» як універсальна категорія естетики. Місце і функції естетичного в структурі людського світовідношення. Естетичне і корисне. Єдність краси – істини – добра. Критика естетизму та утилітаризму.

Структура естетичної діяльності: мистецтво, дизайн, гра, спілкування, творчість. Естетичне в природі, праці, побуті, культурних комунікаціях (реклама, мода, спорт, мова, етикет). Іконосфера, відеосфера, «міранда» суспільства. Сучасна screen-культура і віртуальна реальність.

Структура естетичної свідомості. Природа естетичного почуття. Мистецтво та естетичне почуття: аперцепція, катарсис, «життя миттєвістю». Сугестія і метанойя. Естетичний смак та його виховання. Естетичний ідеал та його культурно-комунікативні функції.

Ідеал та імідж. Проблема «масової» культури, її ціннісна динаміка. Естетичні категорії як найбільш загальні поняття духовно-чуттєвого та художньо-образного освоєння світу. Людське світовідношення як предмет естетичного аналізу: «дух епохи», «образ світу», «чуття життя», етос і патос мистецтва.

Тема 8. Особливості художньо-образного мислення

Мистецтво як вища форма естетичної діяльності. Дискурс мистецтва в історії естетики. Художній образ як «первинна клітина» мистецтва. Фізіологічні та психологічні підвалини художньо-образного мислення. Емоційне та раціональне в мистецькому дискурсі як «мислення образами». Метафоризація. Метафора і метонімія. Асоціативне мислення, уява, фантазія, інтуїція в художній творчості та сприйнятті.

Мистецтво як світотворення (теургія). Парадигма авангардизму в естетиці та мистецтві XX ст. Мистецтво як текстотворення (інставрація). Парадигма постмодернізму в естетиці та мистецтві кін. XX – початку XXI ст. Деконструкція і «гра з текстами» в постмодернізмі. Інставрація і образи-

симулякри. Ідея «дзеркальної гри» з набутками культури в «задзеркаллі» постмодернізму. Універсалістична парадигма мистецтва майбутнього.

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до етики	2
2	Основні етапи розвитку етичної думки	2
3	Нормативна етика	2
4	Прикладна і професійна етика	2
5	Естетика як наука	2
6	Класична і некласична парадигма естетики	2
7	Сутність і структура естетичного відношення	2
8	Особливості художньо-образного мислення	2
Разом		16

Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до етики	2
2	Основні етапи розвитку етичної думки	2
3	Нормативна етика	2
4	Прикладна і професійна етика	2
5	Естетика як наука	2
6	Класична і некласична парадигма естетики	2
7	Сутність і структура естетичного відношення	2
Разом		14

Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до етики	7
2	Основні етапи розвитку етичної думки	7
3	Нормативна етика	7
4	Прикладна і професійна етика	7
5	Естетика як наука	7
6	Класична і некласична парадигма естетики	8
7	Сутність і структура естетичного відношення	8
8	Особливості художньо-образного мислення	9

8. Система оцінювання та вимоги.

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання знань ЗВО здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу (шкалу Університету) та шкалу ECTS, відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету “Чернігівська політехніка”» https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-oczinyuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf. Система оцінювання знань з навчальної дисципліни включає поточний та семестровий контроль знань. ЗВО може набрати до 75% (75 балів) підсумкової оцінки за виконання протягом семестру всіх видів робіт і до 25% (25 балів) підсумкової оцінки на диференційованому заліку, які сумуються в загальну оцінку за курс. Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із здобувачами вищої освіти під час лекцій, семінарських занять, усного та письмового опитувань здобувачів вищої освіти, оцінювання результатів неформальної освіти та виконання самостійної роботи. Семестровий контроль проводиться у формі диференційованого заліку відповідно до графіку навчального процесу згідно із затвердженим розкладом. Для складання існують білети. Білети складаються з трьох питань (1 та 2 теоретичні питання – до 8,5 балів, 3 теоретичне питання – до 8 балів). У 7-8,5 (7-8) балів оцінюється відповідь на питання, яка є повною, її зміст відповідає сутності поставленого питання, (допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки). 5-6 балів – відповідь правильна, послідовна, логічна, але ЗВО допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу; 3-4 бали ЗВО володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення; 1-2 бали ЗВО виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки; 0 балів – ставиться коли відповідь на питання є повністю неправильною. Оцінювання успішності ЗВО під час семестрового контролю вноситься у відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ».
Семінарські (практичні) заняття	Завдання семінарських занять, які виконувались за семестр, вважаються виконаними, якщо вони розв’язані правильно. За кожне виконане завдання здобувач вищої освіти отримує певну кількість балів з урахуванням максимальної кількості балів. Здобувач вищої освіти за роботу на семінарських заняттях змістовних модулів може отримати до 10 (11) балів. У 10 (11) балів оцінюється відповідь на питання, яка є повною, її зміст відповідає сутності поставленого питання. 9 (10) балів оцінюється відповідь на питання, яка є повною, її зміст відповідає сутності поставленого питання (допускається при цьому 1-2 незначні помилки). 7-8 (9) балів – відповідь правильна, послідовна, логічна, але ЗВО допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу; 5-6 балів ЗВО володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить

	послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, 3-4 бали – ЗВО нечітко, а інколи й неправильно формулює основні теоретичні положення; 1-2 бал ЗВО виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки; 0 балів – ставиться коли відповідь на питання є повністю неправильною. Оцінювання успішності ЗВО під час семестрового контролю вноситься у відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ».
Умови допуску до підсумкового контролю	До підсумкового контролю допускаються ЗВО, які виконали всі обов'язкові види робіт та мають підсумкову оцінку від 35 балів і більше. Підсумковий контроль (диференційований залік) оцінюється максимально в 25 балів. У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які ЗВО може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – Е, 60 балів»), (35 балів), то він не допускається до складання диференційованого заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість. На ліквідацію академічної заборгованості виноситься весь обсяг теоретичного матеріалу, що передбачений робочою програмою навчальної дисципліни. Академічна заборгованість повинна бути ліквідована до атестації здобувача вищої освіти, а у випадку коли заборгованість виникла з дисципліни, знання, уміння та навички з якої, відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівця, потрібні для вивчення навчальних дисциплін наступного семестру, то така заборгованість повинна бути ліквідована до початку нового семестру. Академічна заборгованість ліквідується здобувачами вищої освіти протягом наступних семестрів згідно з розкладами ліквідації академзаборгованості, що затверджуються директором ННІ за поданням відповідних кафедр. Результати ліквідації академзаборгованості відображаються в ліквідаційній відомості успішності.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
Змістовий модуль 1. Етика		0...42
1	Робота на 1-му семінарському (практичному) занятті	0...10
2	Робота на 2-му семінарському (практичному) занятті	0...10
3	Робота на 3-му семінарському (практичному) занятті	0...11
4	Робота на 4-му семінарському (практичному) занятті	0...11
Змістовий модуль 2. Естетика		0...33
1	Робота на 1-му семінарському (практичному) занятті	0...11
2	Робота на 2-му семінарському (практичному) занятті	0...11
3	Робота на 3-му семінарському (практичному) занятті	0...11

Усього поточний і проміжний модульний контроль	0...75
Семестровий контроль (диференційований залік)	0...25
Разом	0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90-100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

9. Обладнання та програмне забезпечення. Для проведення лекційних та семінарських (практичних) занять можуть використовуватися мультимедійний проектор, ноутбук, система відеоконференцзв'язку Microsoft Teams (для дистанційного або змішаного навчання), навчальна платформа Moodle.

10. Політики курсу.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані лабораторні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (35), він не допускається до складання диференційованого заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Повторне складання диференційованого заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання заліку всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний диференційований залік складається у вигляді спілкування по питанням.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до [«Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення семінарських/практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та семінарських (практичних) занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у

соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 15 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, винаходи, патенти, авторські свідоцтва за напрямками курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні контрольних (КР) (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»](#)». Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

11. Рекомендована література.

Основна.

1. Естетика. Навчальний посібник / за ред. П. Анучина, О. Умань, В. Пивоварова. 2-ге (випр. та доп.). К.; Вид. Право, 2022. 284 с.
2. Історія української естетичної думки: монографія / за ред. проф. В. Личковаха. К.: Центр учбової літератури, 2013. 388 с.
3. Етика та естетика: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 204 с.
4. Чистіліна Т. О. Етика та естетика : навч. посіб. / Т. О. Чистіліна. Київ: Центр. навч. літ., 2017. 304 с.

Додаткова.

5. Антропологічний код української культури і цивілізації (у двох книгах) / О. О. Рафальський (керівник авторського колективу), Я. С. Калакура, В. П. Коцур, М. Ф. Юрій (науковий редактор). Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. Книга 1. 432 с. https://ipend.gov.ua/wp-content/uploads/2020/10/antropologichnyi_kod_book1.pdf
6. Загорулько, М. А. «Чернігівські Афіни»: від Бароко до Постмодерну в естетиці : монографія / М. А. Загорулько, В. А. Личковах. Чернігів : Десна Поліграф, 2016. 271 с.
7. Усікова Л. С. Ісихазм та естетика іконопису Київської Русі / Усікова Л. С. *Гілея: філософські науки*. 2015. Вип. 96. С. 373–377.

Інформаційні ресурси.

1. Естетичні ідеї в Київській Русі. URL: https://studopedia.su/6_22092_estetichni-idei-v-kiivskiy-rusi.html
2. Історія розвитку української естетичної думки. URL: https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:p2mFnVqyXx0J:https://studopedia.su/6_22092_estetichni-idei-v-kiivskiy-rusi.html&cd=1&hl=ru&ct=clnk&gl=ua

3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
4. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://elib.nplu.org/>
5. Система дистанційного навчання moodle НУ «Чернігівська політехніка». Курс «Етика та естетика». URL: <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=8683>